

Har Darwin drept Gud?

"Du har drept Gud", sier Thomas Huxley (Toby Jones) til Charles Darwin (Paul Bettany) i filmen Creation. "Darwin fikk inn et dødbringende slag mot religion", sier Terry Sanderson, leder for The National Secular Society i England, i en artikkel om filmen i Daily Telegraph.

De tar helt feil. De som tror at Darwins teori kan brukes til å slå fast at Gud ikke finnes, ser ikke selve poenget. Vel, faktisk er det tre av fire viktige poenger de ikke ser. Vi mennesker er bevisste skapninger, og vi lever i en verden full av liv, i et univers av stoff (materie) og energi. Dersom noen ønsker å argumentere for at det ikke finnes noen Gud, da må de kunne gi svar på minst fire spørsmål om vår eksistens (der Darwins teori tilbyr svar bare på ett). Hvor kommer universet ifra? Hvordan oppstod det liv? Hvordan ble biologisk mangfold til? Hvorfra har bevissthet sin opprinnelse?

Når Darwins teori settes inn i en større sammenheng ser vi at den tar for seg bare den tredje problemstillingen i denne rekken av viktige spørsmål. Dersom Darwins teori skulle være den rette forklaringen på hvordan biologisk mangfold ble til, så kan den uansett ikke fortelle oss mer enn akkurat dette. Den kan ikke i seg selv fortelle oss om Gud eksisterer eller ikke.

Jeg vil utfordre ateister som kommer med påstander om Guds eksistens, kun basert på denne ene teorien, til å ta den store sammenhengen med i betraktningen og forsøke å svare på de tre andre spørsmålene.

For det første, universets opprinnelse. Når vi betrakter universet omkring oss må vi spørre oss selv: Hvorfor er det her i det hele tatt? Hvorfor eksisterer noe som helst, heller enn at ingenting eksisterer? Selv om vi skulle ha en godt begrunnet teori om mulige prosesser som universet har blitt formet gjennom, - slik som stjerner, sandstein, og til og med arter, så ville ikke dette fortelle oss hvorfor disse prosessene fant sted. Om vi til og med kunne slå fast hvordan naturlovene kunne føre til en utvikling av alt dette i universet, så ville ikke det fortelle oss hvorfor disse lovene eksisterer. Hvorfor ikke et annet sett med fysiske lover? Hvorfor finnes det fysiske lover i det hele tatt? Igjen: Hvorfor eksisterer noe som helst, heller enn ingenting?

For det andre, livets opprinnelse. Når vi ser alle former for levende vesen som finnes i verden, må vi spørre oss selv: Hvordan oppstod det liv? Selv om vi skulle ha en

velbegrunnet teori om de prosessene som har styrt utviklingen fra enkle til kompliserte livsformer, gjennom naturlig utvalg av mutasjoner ved reproduksjon, så ville ikke det fortelle oss noe om hvordan reproduksjonsprosessen en gang begynte. Darwins teori om utvikling gjennom naturlig utvalg beskriver en prosess som kun vil fungere i et reproduksjonssystem der variasjonene av reprodusert liv er mer eller mindre tilpasset å overleve. Men hvordan oppstod den første organismen som kunne bli gjenstand for naturlig utvalg, og som var i stand til å reprodusere? Hvordan kom vi fra ikke-reproduserende materie til reproduserende liv for naturlig utvalg?

For det tredje, bevissthetens opprinnelse. Når vi ser på mennesker omkring oss (og ikke minst oss selv) må vi spørre: Hvordan oppstod bevisstheten og alt som brer seg ut fra den? Selv om vi skulle ha en godt begrunnet teori om mulige prosesser som den komplekse menneskekroppen har blitt utviklet gjennom, så ville ikke det fortelle oss hvorfor vi har bevissthet, hvorfor vi har en sterk sans for moral, eller hvorfor vi har evnen til å resonnerer. Det er interessant at Darwin selv, i det siste tiåret av sitt liv, begynte å tvile på den menneskelige hjernens pålitelighet. Dersom hjernen, i følge hans teori, hadde utviklet seg gjennom overlevelse heller enn å forholde seg til sannhet, ville den da ha evnen til å stille metafysiske spørsmål på noen troverdig måte som helst? Hvorfor skulle vi stole på det den sier om store spørsmål omkring mening og moral? Dette er virkelig et problem for den som ønsker å argumentere for ateisme: Hva legger man til grunn for å stole på at hjernen i det hele tatt har evnen til å utføre resonnementer på høyt nivå, slik det kreves når man skal ta stilling til om Gud eksisterer eller ikke? For ateisten er det kanskje umulig å gi et logisk svar på dette spørsmålet?

Av Nick Pollard

©Nick Pollard/Damaris England

Oversatt til norsk av Egil Sæbø